

Gizli Kokular Yalnızca Kadınları Uyarıyor

Böceklerde, hayvanlarda feromon denen, bizim algılama aralığımızın dışındaki bir takım kokular, önemli bir haberleşme aracı. Zevk, korku, kızgınlık, cinsel istem, bu araçlarla iletiliyor. Kraliçe arılar ya da karıncalar, koskoca kolonileri, bu feromonlar aracılığıyla kendilerine bağlı tutup yönetiyorlar. Kozmetik üreticileri, parfüm ve kolonyalarına kattıkları bazı insan steroidleri ya da misk gibi bazı hayvan salgılarının, feromon etkisi yaptığını öne sürmelerine karşın, bunu doğrulayacak bilimsel bir kanıt ortaya koyamıyorlardı.

Şimdiyse, Chicago Üniversitesi biyopsikologları Martha K. McClintock ile Suma Jacob, bir insan steroidine en yakın sayılacak maddeyi bulduklarını söylüyorlar: insanın "havasını değiştiren" steroidler.

Araştırmacılar, deneylerine temel olarak kokularda kullanılan iki insan steroidini almışlar: parfüm üreticilerinin kadınları çektiğini iddia ettikleri erkek steroidi androstadienon, ve erkekler üze-

rinde aynı etkiye sahip olduğu söylenen kadın steroidi estratetraen. İki araştırmacı önce 20 yetişkine standart psikolojik durum (mood) testi uygulamışlar. Sonra hepsinin burunlarının altına pamukla önce sırayla karanfil yağına batırılmış iki steroidi ve nihayet steroid taşımayan karanfil kokusunu sürmüşler. Her üç pamuğun da aynı kokuyu taşımasına karşın, McClintock, 10 kadın deneyin her iki steroidi burunlarına çektikten sonra kendilerini çok daha mutlu ve enerjik hissettiklerini saptamış. Aynı steroidler, 10 Erkek denek üzerindeyse tam tersi bir etki yapmış Erkekler steroidleri kokladıktan sonra kendilerini yorgun ve sıkıntılı hissettiklerini söylemişler.

Araştırmacılara göre buluş, bazı insan steroidlerinin, karmaşık kimyasal sinyaller gibi işlev görebileceklerini gösteriyor. Bunlar, hayvanlardaki feromonların tersine bizim tepkilerimizi belirleyecek yerde, bunları değiştiriyor.

Science, 17 Eylül 1999

Serbest Kürtajla Azalan Suçlar Arasında Tartışmalı İlinti

ABD'de iki araştırmacının 1990'lı yıllarda suç oranında görülen ani bir düşüşü kürtajın yasallaştırılmasına bağlaması tartışma ve tepkilere yol açtı. Stanford Üniversitesi'nden John Donohue ve Chicago Üniversitesi'nden Steven Levitt, basın tarafından geniş yer verilen raporlarında, Yüksek Mahkeme'nin 1973 yılında kürtajı serbest bırakmasının on yıllar sonra genç erkekler arasında suç oranının azalması biçiminde etki yaptığını savunuyorlar. Araştırmacılara göre 1991-1997 yılları arasında hem şiddet içeren hem de mala karşı işlenen suçların azalmasında polis örgütünün güçlendirilmesi, crack salgınının yavaşlaması ve işsizlik oranının azalması gibi etmenler ancak ikinci derecede rol oynadı. Tartışmalı raporlarında Donohue ve Levitt, kürtaj, öğrenim görmemiş, çocuk yaşta ve bekar anne adayları arasında doğum oranını azaltıyor. Araştırmacılara göre bu grupta bulunan annelerin çocukları,

ileride suç işleme eğiliminde bulunuyorlar. Azalan doğumlar, ayrıca bu annelerin daha önce doğmuş çocuklarına görece daha yüksek yaşam düzeyi sağlıyor. Raporun yazarları, savlarını destekleyen en büyük kanıt olarak, suç oranının en çok, kürtaj oranının yüksek olduğu eyaletlerde görülmesine işaret ediyorlar. İki araştırmacı, raporlarını savdukları bazı bilimsel toplantılarda hem kürtaj karşıtları, hem de kürtaja en çok başvuran grup olan zencilerin sözcüleri tarafından (ırkçı) "soy güzelleştirme" çabasına soyunmakla suçlandılar. Başka sosyal araştırmacı ve psikiyatrlarsa, aşırı iddialı olmasına karşın savın ilgi çekici yanları bulunduğuna işaret ediyorlar. George Washington Üniversitesi psikiyatristi Fred Godwin'e göre kürtaj isteği en çok bekar genç kadınlardan geliyor ve "babasız büyümek de çocuklar için başlıca toplum karşıtı davranış etmeni."

Science, 20 Ağustos 1999

Spreyler Hamilelere Zararlı

Evde aerosol türü koku giderici spreyleerin hamile kadınlarda ve bebeklerde hastalığa yol açtığı bildirildi. İngiliz araştırmacılar, bu spreyleerdeki kimyasal maddelerin, hamilelerde şiddetli baş ağrısı ve depresyonla yakından ilgili olduğunu gösteren kanıtlar olduğunu söylüyorlar. Aynı maddelerin bebekler üzerindeki etkisiyse kulak iltihabı ve ishal. Koku giderici spreyleer, ksilen, keton ve aldehid gibi uçucu maddelerden onlarcasını içeriyorlar. Yüksek dozlarda bu maddeler bir hayli toksik. İngiltere'nin Bristol Üniversitesi araştırmacıları, 14 000 hamile kadın üzerinde yürüttükleri araştırma sonuçlarına göre, temizleyici, ya da koku giderici spreyleer kullananların, kullanmayanlara oranla yüzde 25 daha çok baş ağrısı çektiğini söylüyorlar. Yüksek kullanım grubundaki kadınlarda doğum sonrası depresyon oranı da, öteki gruba göre yüzde 19 fazla. Aynı araştırma, altı aylık ya da daha küçük bebekler arasında da benzer bir dağılımın varlığını gösteriyor. Evlerinde sık spreyleer kullanılan bebekler arasında kulak enfeksiyonu, az kullanılan evlerdekilere göre yüzde 30 fazla. Araştırma, bu tür spreyleerin haftada bir günden daha fazla kullanılmaması gerektiği uyarısında bulunuyor. Fareler üzerinde yapılan deneyler, spreyleerin deri dokusunu daha geçirgen yaparak bedenın direncini azalttığını da ortaya koymuş.

New Scientist, 4 Eylül 1999

